

ŠTÁTNY OBLASTNÝ ARCHÍV V BYTČI

ZBIERKA OBEČNÝCH ARCHÍVOV
TRENČIANSKEJ ŽUPY

1596 - 1866

INVENTÁR

Spracovala:

Mgr. Eva JAKUBIČKOVÁ

Bytča, 1999

ŠTÁTNY OBLASTNÝ ARCHÍV V BYTČI

ZBIERKA OBECNÝCH ARCHÍVOV
TRENČIANSKEJ ŽUPY

1596 – 1866

INVENTÁR

spracovala:

Mgr. Eva JAKUBIČKOVÁ

Bytča 1999

Ú v o d

Počiatky diplomatickej činnosti obcí musíme posudzovať v súvislosti s celkovým vývojom miest a obcí na Slovensku. Závisela od viacerých skutočností, ako bolo získanie výsad a privilégií, dosiahnutie určitej správnej a hospodárskej úrovne a majetkovoprávny vzťah k vrchnosti. V podstate podliehali obce a mestá buď kráľovi, alebo svetským a cirkevným feudálom. Spoločným znakom všetkých obcí a miest bola slobodná voľba richtára a obecnej, resp. mestskej rady. Na spravovaní obcí a ich administratívnej činnosti sa zúčastňoval okrem richtára a prisázných v niektorých závažnejších prípadoch aj zemepanský úradník, v neskoršom období notár a ďalší úradníci, ktorých si vyžiadala hospodárska alebo iná odborná agenda. Základy obecných archívov tvorí niekoľko druhov písomností: boli to doklady písané v mene richtára a obecnej rady a vydané v záujme obyvateľov obce v majetkovoprávných záležitostiach, štatúty, ktorými obec regulovala jednotlivé odvetvia obecného, resp. mestského života, obecné knihy a kroniky a písomnosti prijaté od vrchnosti či vyšších orgánov – privilégiá, výsady a rozličné nariadenia všeobecného charakteru.

Zbierka obecných archívov, uložená v ŠOBA v Bytči, vznikla z depozitov obcí v archíve bývalej Trenčianskej župy a z darov Okresného múzea v Trenčíne, katedry histórie Filozofickej fakulty UK v Bratislave a súkromných osôb. Pozostáva zo zlomkov spisového a knižného materiálu, ktorý sa vzťahuje na 13 obcí z Trenčianskej župy a obce Trávnica a Rybník z Tekovskej župy. Pri spracovaní fondu sme písomnosti roztriedili podľa obcí a vytvorili vecné skupiny v rámci obce. Inventárnu jednotku tvorí jedna vecná skupina, resp. jedna kniha v určitom časovom rozpätí.

Väčšiu časť zbierky tvoria doklady o majetkovoprávných záležitostiach obyvateľov obcí. Sú to obligácie, kúpnopredajné zmluvy, dohody o zálohovaní pozemkov, dedičských usporiadaniach, deľbe majetku a testamenty. K významnejším archiváliám patria odpisy trhových privilégií zo 17. storočia, ktoré sa zachovali v archívoch obcí Beluša a Pruské. V zbierke sa nachádzajú aj štyri obecné knihy (Nemšová, Pruské a Trenčín-Zlatovce), z ktorých zaujímavá je najmä

obecná kniha vinohradnícka zo Zlatoviec, obsahujúca v úvode inštrukciu Mikuláša Illésházyho (zo 17. júna 1696) o starostlivosti o vinohrady. Obec Rajec je vo fonde zastúpená jediným dokumentom, ktorým je mestský štatút, stanovujúci povinnosti mešťanov a predpisy na ochranu verejného poriadku. Spomedzi písomností obce Ilava možno spomenúť organizačné smernice o stíhaní dezertérov a o používaní vojenských záprahov. Tematicky odlišnú skupinu tvoria doklady o pomocných akciách organizovaných v dôsledku požiaru, ktorý postihol Pruské a Bohunice 22. októbra 1876.

Písomný materiál zbierky poslúži najmä ako prameň pri štúdiu regionálnych dejín.

Inventár zostavila odborná radkyňa Mgr. Eva Jakubičková v roku 1999.

INVENTÁR

1. Beluša

- 1 Privilégiá obce (1659) 1660 - 19. stor. 1

Vyhlásenie generálnej kongregácie Trenčianskej župy o potvrdení trhového a jarmočného privilégia Leopolda I. pre mestečko Beluša – tri neoverené odpisy z 19. januára 1660 a z 8. júna 1705.

2. Bošáca

- 2 Majetková držba 1676 - 1799

Kúpnopredajné zmluvy a zálohovanie pozemkov vzťahujúce sa na členov rodín Holbových, Kubik, Kozáček, Jakubec, Machala a Kačic.

Svedectvo Trenčianskej župy vo veci sporu o pozemok „Pred Chlmy“ medzi Štefanom Orechóczim a Adamom Valachovým. (16. decembra 1676).

- 3 Dedičské záležitosti a testamenty 1806 - 1843

Testament Jána Trčku z Bošáce. Dedičské pokonania medzi Betou Trčkovou, Martinom Trčkom a rodinou Vrzalovský.

3. Horný Hričov

- 4 Majetková držba 1688 - 1696

Richtárske svedectvá o majetkovoprávných pokonaniach obyvateľov Horného Hričova. Majetkové dohody a zálohovanie pozemkov vzťahujúce sa na hornohričovské usadlosti Krstianska, Hrošovská, Boncovská, Kodajovská, Majbovská, Jašovská a Vydrovská.

4. Ilava

- 5 Majetková držba 1836 - 1847

Dohody medzi členmi rodiny Hnilica a mlynárom Jánom Frašťackým o odpredaji pozemkov v chotári Ilavy a vydanie obligácií na túto dohodu.

- 6 Vojenské záležitosti 1782 - 1803

Patent Františka II. o sledovaní, stíhaní a odovzdávaní vojenských dezertérov (21. marca 1803). Predpisy dvorskej vojenskej rady o poskytovaní, používaní a financovaní vojenských záprahov v dobe vojny i v dobe pokoja. (9. júna 1782).

- 7 Rôzne 1839

Poučenie o škodlivých látkach a výparoch, ktoré sa uvoľňujú pri spaľovaní uhlíka a pokyny o ochrane proti nim. (11. júna 1839).

4. Ľuborča

- 8 Majetková držba 1678 – 1733

Kúpnopredajné zmluvy medzi Jánom Jankusom a Jurom Lacom a medzi bratmi Galových a Jurom i Martinom Lazových. Záznamy o odpredaji a zálohovaní pozemkov vzťahujúce sa na rodiny Švancar, Varadín, Tomáš, Laco, Cabala, Kučeravý a Polačko.

- 9 Dedičské záležitosti a testamenty 1675 – 1799

Rozhodnutie jezuitského kolégia v Trenčíne o vyslaní zástupcov z obcí Dubnica, Trenčianska Teplá, Opatová a Újazd do Ľuborče, aby rozsúdili dedičský spor medzi Ma-

tejom Galom a Jurajom Lacom (5. decembra 1675). Testamenty Juraja Laca, Ondreja Polačku, Ondreja Turnana, Jána Sucháňa a Zuzany Ondrejičkovej , obyvateľov z Ľuborče.

6. Lúky

- 10 Obligácie 1758

Obligácia vystavená obyvateľmi obce Lúky Jurajom Riškom a Jurajom Tarabom židovi Jakubovi Jelenkovi z Brumova, na zaplatenie 400 meríc ovsa a jeho odvoz (25. apríla).

7. Nemšová

- 11 Obecná kniha z Nemšovej 1596 - 1843

Slov.-lat., 19x30,5 cm, väzba polokožená, poškodená, 121 fólií (úvodný list má ornamentálnu výzdobu).

- 12 Majetková držba 1644 - 1798

Prehlásenie nemšovského richtára o výmene založených pozemkov Martina Rybárových a Martina Madového, Dohody o odpredaji pozemkov medzi rodinami Horváth, Martinka a Lazovský. Rozhodnutie zástupcov Trenčianskej župy, trenčianskej sedrie a panského súdu v záležitosti sporu Anny Gajdošech s Illésházyovskými poddanými o držbu pozemku „Pod horu“ v Nemšovej (22. septembra 1740). Usporiadanie sporu Juraja Bončina s Ondrejom Kiačekom o pozemok „Na volovci“ a výnos župnej kongregácie vydaný v kaštieli v Dubnici v prospech Juraja Bončina (24. októbra 1798).

- 13 Dedičské záležitosti a testamenty 1741 - 1798

Testamenty Jána Valtrubu, Evy Lazovskej a Juraja Bončina,

obyvateľov Nemšovej.

8. Pruské

- 14 Obecná kniha mestečka Pruské založená organistom Mikulášom Lánskym. 1650 - 1748

Slov.-lat., 20,5x30,5 cm, väzba kožená, zachovalá, 178 fólií 2

- 15 Protokol mestečka Pruské, založený obecným notárom Já-
nom Korinkom. 1836 - 1853

Slov., 25,5x40 cm, väzba papierová, čiastočne poškodená,
114 fólií

16	Privilégiá obce	1614	3

Privilégium Mateja II. o trhovom práve pre obec Pruské
zo 4. novembra 1614 – neoverený odpis.

17	Obečné hospodárenie	1752 - 1854

Potvrdenie obce Pruské pre Adama Gálika o vyrovnaní
podlžností voči Vršateckému panstvu. Žiadosť bývalého
richtára z Pruského adresovaná c.k. komisariátu v Púchove
o dodatočné schválenie obecných účtov (7. júna 1854).

18	Pomocná akcia v prospech poškodených požiarom
v Pruskom a Bohuniciach | 1876 - 1877 |
|----|--|-------------|

Zoznamy pohorelcov s vyčíslením škôd. Žiadosti obyvateľov Pruského a Bohuníc o podporu. Evidencie o štátnej výpomoci, o zbierkach i o milodaroch od jednotlivcov: výkazy o pridelovaní chleba, múky, obilovín, zemiakov a dreva.

Zápisnice zo zasadaní pomocnej komisie pre pohorelcov pod vedením Juraja Kubínyiho. Korešpondencia Juraja Kubínyiho vo veci poskytovania pôžičiek a finančných darov a ich použitia pre potreby poškodených.

9. Púchov

- 19 Finančné dohody 1767

Obligácia vystavená Pavlom Simonidesom, učiteľom v Myjave, a Martinom Peškom z Púchova pre púchovských židov – bratov Kolomana, Samuela a Vleška Abrahama na zaplatenie 400 zlatých. Splnomocnenie pre Martina Pešku, majstra v soľnom sklade, v Púchove, vystavené jeho svokrom na vyzdvihnutie kaucie 300 zlatých zloženej u púchovských židov bratov Abrahamovcov (7. októbra 1767).

10. Rajec

- 20 Štatúty 1835

Štatút pre dodržiavanie pravidiel slušnosti a zabezpečenie verejného poriadku v meste Rajec (15. februára 1835).

11. Rybník

- 21 Majetková držba 1674 - 1770
Kúpnopredajná zmluva medzi Jánom Stachom a Martinom Bugárom vzťahujúca sa na polia a lúky v obci Rybník. Majetkové pokonanie medzi bratmi Stachovcami a Pavlom a Andrejom Bugárom o spoločnom užívaní lúk v Rybníku (1. apríla 1770).

12. Trávnica

- 22 Dedičské záležitosti 1763

Deľba majetku a dedičské pokonanie medzi členmi rodiny

Štefana Balogha z Galanty, vzťahujúce sa na majetky v Pešť-Pilištinskej, Bratislavskej, Nitrianskej a Tekovskej župe (30. augusta 1763).

13. Trenčianska Závada

23 Majetková držba 1793

Dohoda medzi bratmi Juríkovcami, Martinom Grmanom a Jánom Muckom o odpredaji pozemkov zvaných „V kopanej“ Mišovi Korjenkovi, richtárovi v Trenčianskej Závade.

13. Turzovka

24 Majetková držba 1686

Potvrdenie Juraja Paulusa, úradníka na bytčianskom majetku Žofie Esterházyovej, týkajúce sa zmluvy medzi Jurajom Rudinským a Jurajom Zápeklym o odpredaji štvrtiny zápeklovského gruntu v Turzovke (6. júla 1686).

14. Zlatovce

25 Obecná kniha vinohradnícka zo Zlatoviec 1696 – 1866

Slov., 14,5x18,5 cm, väzba chýba, 218 fólií

Osobný register

A

Abrahamovci, bratia Koloman a Samuel 19

B

Balogh Štefan 22
Bončín Juraj 12-13
Bugár Andrej 21
Bugár Martin 21

E

Esterházyová Žofia 24

F

František II., cisár 6
Fraštacký Ján 5

G

Gálik Adam 17
Galo Matej 9
Gajdošech Anna 12
Grman Martin 23

H

Hnilica, rodina 5
Holbových, rodina 2
Horváth, rodina 12

J

Jakubec, rodina 2
Jankus Ján 8
Jelenko Jakub 10
Juríkovci, bratia 23

K

Kačic, rodina 2
Kiaček Ondrej 12
Korinek Ján 15
Korjenko Mišo 23
Kozáček, rodina 2
Kubínyi Juraj 18
Kubik, rodina 2
Kučeravý, rodina 8

L

Laco, rodina 8
Laco Juraj 8-9
Lánsky Mikuláš 14
Lazový Juraj 8
Lazový Martin 8
Lazovská Eva 13
Leopold I., cisár 1

M

Madový Martin 12
Machala, rodina 2
Martinka, rodina 12
Matej II., cisár 16
Mucko Ján 23

O

Ondrejičková Zuzana 9

Orechóczi Štefan 2

P

Paulus Juraj 24

Peška Martin 19

Polačko, rodina 8

Polačko Ondrej 9

R

Riško Juraj 10

Rudinský Juraj 24

Rybárových Martin 12

S

Simonides Pavol 19

Stacho Ján 21

Sucháň Ján 9

T

Taraba Juraj 10

Tomáš, rodina 8

Trčka Ján 3

Trčka Martin 3

Trčková Beta 3

Turnan Ondrej 9

V

Valachových Adam 2

Voltruba Ján 13

Z

Zápekly Juraj 24

Miestny register

B

Beluša, o. Púchov 1

Bohunice, časť obce Ilava 18

Bošáca, o. Nové Mesto nad Váhom 3

D

Dubnica nad Váhom, o. Ilava 9, 12

G

Galanta 22

H

Horný Hričov, o. Žilina 4

I

Ilava 5

L

Ľuborča, časť obce Nemšová, o. Trenčín 9

Lúky, o. Púchov 10

N

Nemšová, o. Trenčín 11-13

O

Opatová, časť obce Levice 9

P

Pruské, o. Ilava 14-18

Púchov 17,19

R

Rajec, o. Žilina 20

Rybník, o. Levice 21

T

Trávnica, o. Nové Zámky 22

Trenčianska Závada, časť obce Nemšová, o. Trenčín 23

Turzovka, o. Čadca 24

Z

Zlatovce, časť obce Trenčín 25

V e c n ý r e g i s t e r

D

deľba majetku 22
dezertéri vojenski 6
dohody o majetku 4-5,12,23

K

kaštieľ 12
kniha obecná 11,14,25
kolégium jezuitské 9
kongregácia župná 12
korešpondencia 18

L

látky škodlivé 7

N

notár obecný 15

O

obligácie 5,10,19
odpredaj pozemkov 5,8,12,23

P

poddaní 12
pohorelci 18

pokonania dedičské 2,22
poskytovanie pôžičiek 18
privilégium trhové 1,16

R

richtár 12,17,23

S

sklad soľný 19
spor dedičský 9
spory o pozemky 2,12
súd panský 12
svedectvá richtárske 4

Š

štátna výpomoc 18
štatút 20

T

testament 3,9,13

U

účty obecné 17

V

výkazy 18
výpomoc štátna 18

Z

zálohovanie pozemkov 2,4,8,12
zápisnice 18
záprahy vojenské 6
zbierky 18
zmluvy kúpnopredajné 2,8,21

Ž

župa Bratislavská 22
župa Nitrianska 22
župa Pešť-Pilištínska 22
župa Tekovská 22
župa Trenčianska 1,2,12

Obsah

Úvod	1
Inventár	3
Beluša	3
Bošáca	3
Horný Hričov	3
Ilava	4
Ľuborča	4
Lúky	5
Nemšová	5
Pruské	6
Púchov	7
Rajec	7
Rybník	7
Trávnica	7
Trenčianska Závada	8
Turzovka	8
Zlatovce	8
Osobný register	9
Miestny register	13
Vecný register	15

Názov archívu: Štátny oblastný archív v Bytči

Názov fondu: Zbierka obecných archívov Trenčianskej župy

Značka: Z OA - Tr ž

Časové rozpätie: 1596 – 1866

Názov pomôcky: Zbierka obecných archívov Trenčianskej župy

Fond usporiadala: Mgr. Eva Jakubičková

Inventár zostavila: Mgr. Eva Jakubičková

Počet strán: 16

Počet exemplárov: 3

Inventár schválila: 15. 11. 1999 Dr. Jana Kurucárová

